

การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา
(สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

อรณิข เกิดแก้ว

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ อรณิชา เกิดแก้ว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่...24...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จากความกรุณาให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จสมบูรณ์อย่างยิ่ง จาก คร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ กรรมการสอบงานนิพนธ์ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อและมีได้ปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้ง ที่กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง ทำให้การทำการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดามารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความรัก ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

อรณิช เกิดแก้ว

57921101: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา/ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อรรถนิช เกิดแก้ว: การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 6 (THE APPLICATION OF SCHOOL ADMINISTRATION AND THE
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BODINDECHA (SING SINGHASENI)
SAMUTPRAKARN SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 6) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุรัตน์ ไชยชมภู, กศ.ด. 100 หน้า ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์
สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2560 จำนวน
90 คน โดยเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .33-.71 และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติ t -test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05
3. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

57921101: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ADMINISTRATION SCHOOL/ THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY
 ORANICH KERDKEW: THE APPLICATION OF SCHOOL ADMINISTRATION AND
 THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BODINDECHA (SING SINGHASANI)
 SAMUTPRAKARN SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
 OFFICE 6, ADVISOR: SURATH CHAICHOMPU, Ed.D. 100 P. 2017.

The objective of the study was to study application of the sufficiency economy philosophy in school administration of Bodindecha (Sing Singhaseni), Samutprakarn Province under the Secondary Educational Service Area Office 6. The samples used in this study was 90 teachers. The number of sample was suggested based on Krejcie and Morgan's sampling size table. The data collection instrument in this study was a five-post-rating-scale questionnaire asking 40 questions. The discriminant power value of this study was between .33-.71 and the reliable value was .95. The statistics for data analysis were Percentage (%), Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (*SD*) and *t*-test.

The research finding were as follows;

1. The application of the sufficiency economy philosophy in school administration in Bodindecha (Sing Singhaseni) Samutprakarn School was found at a high level both as a whole and in each aspect.
2. The comparison of the application of the sufficiency economy philosophy in school administration in Bodindecha (Sing Singhaseni) Samutprakarn School which were classified by gender and educational level as a whole and each aspect were statistically significant difference at .05 level.
3. The comparison of the application of the sufficiency economy philosophy in school administration in Bodindecha (Sing Singhaseni) Samutprakarn School which were classified by work experience as a whole and each aspect were statistically significant difference at the level of .05, except the aspect of academic administration which was not statistically significant difference.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
สภาพทั่วไปของโรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ.....	9
แนวคิด หลักการ และทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	14
แนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา	26
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุป	71
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก	89
ภาคผนวก ข	93
ประวัติย่อของผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ ในการทำงานและวุฒิการศึกษา 57
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวม และรายด้าน 58
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร งานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ..... 59
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร งานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ 60
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร งานบุคคล โดยรวมและรายข้อ 62
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร งานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ 63
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน 65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
8	66
เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	
9	67
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน	
10	68
เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และรายด้าน	
11	69
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	
12	70
เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	
13	99
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษา จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.....	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	20

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ต้องยอมรับว่าสังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อบุคคล องค์กร และสังคม จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา โดยปัจจัยที่สำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน เพราะคน คือ ทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศและคนที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะ สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศได้ (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 1) ดังนั้น ต้องมีการเตรียมคนเพื่อให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน (สำนัก สุขเหลือ, 2547, หน้า 1) โดยการดำเนินชีวิตให้สมดุล และสงบสุข ต้องมีการน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบการดำเนินชีวิต (ประภาพร สุปัญญา, 2550, หน้า 5)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549, หน้า 4) ทั้งนี้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพันธมิตรตามธรรมชาติกับการพัฒนาคน เพราะเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางโดยมีจุดเน้นอยู่ที่การมีชีวิตที่ดี มิใช่ความมั่งคั่ง มีเรื่องของความยั่งยืนเป็นความคิดแกนกลาง เข้าใจถึงความจำเป็นในความมั่นคงของคนและการเพิ่มขีดความสามารถให้คนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ ซึ่งกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนอันจะนำไปสู่การพัฒนาคนในที่สุด (สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย (UNDP), 2550, หน้า 38) การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนในสังคม ต้องมีกระบวนการหล่อหลอมทุกคน

มีความเชื่อมั่น และสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และการศึกษา คือ เครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการดังกล่าว (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 2)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลัก ในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริสและนโยบายรัฐบาลรวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติโดยรวม พัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 36)

สถานศึกษาในฐานะหน่วยจัดการศึกษาในระดับฐานรากจึงจำเป็นต้องสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษา การดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตลอดจนผู้ปกครองและนักเรียนทุกคน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการร่วมบริหารสถานศึกษาให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 129)

ในส่วนของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ เป็นสถานศึกษาที่รับนโยบายมาปฏิบัติให้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรม จากพันธกิจของโรงเรียนที่ว่า “มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีทักษะชีวิตในการดำรงตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่มาตรฐานสากล” ได้ตระหนักถึงคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปใช้ในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องการบริหารสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป มุ่งเน้นให้เกิดการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหารทั้งด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาพัฒนาโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

คำถามของการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับใด
2. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

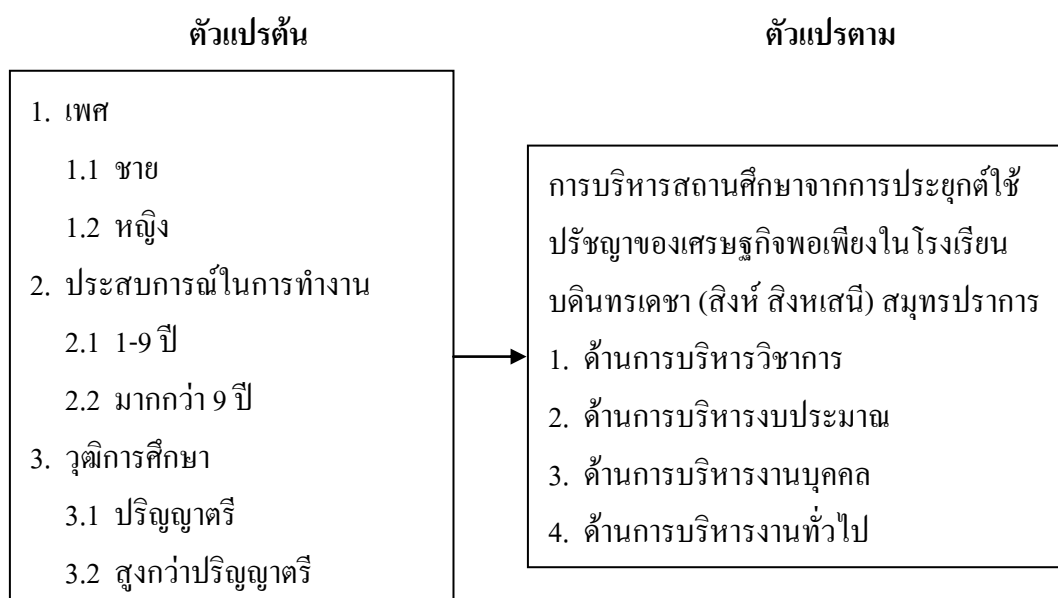
สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ซึ่งจำแนกตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา โดยศึกษาจากความคิดเห็นของคณะผู้บริหารและครู จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา เพื่อเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2. ผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ของผู้บริหารและครูในด้านต่าง ๆ สามารถ

ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิผล ด้านการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร และครูสามารถบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนของครูและส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไปให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้จัดการเรียนการสอน ทุกราชวิชา ทุกระดับชั้นของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ จำนวน 116 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ จำนวน 90 คน โดยเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2557, หน้า 83) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. ขอบเขตเนื้อหาสาระ

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้วยการนำกรอบแนวคิดมาจากยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 3) มาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สถานภาพของบุคลากรโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ (ผู้บริหารและครู)

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.2.1 1-9 ปี

3.1.2.2 มากกว่า 9 ปี

3.1.3 วุฒิการศึกษา

3.1.3.1 ปริญญาตรี

3.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 6

3.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

3.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

3.2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันต่อความหมายและขอบเขตของคำบางคำอย่างชัดเจน
จึงกำหนดนิยามของศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ที่นำมาใช้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการหรือกระบวนการบริหารกลุ่มบุคคล
ทางการศึกษา จำแนกขอบข่ายงานเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ
ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐาน
ของทางสายกลาง ให้มีความเป็นอยู่อย่างรู้จักประมาณตนด้วยเหตุผลให้พอเพียงตามอัตภาพ
อีกทั้งจำเป็นต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน
ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกในปัจจุบัน จนสามารถ
ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3. การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง
การบริหารสถานศึกษาโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปฏิบัติบนทาง
สายกลาง และ นำ 3 คุณลักษณะสำคัญคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี
ในตัวเอง ภายใต้งานใจความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม มาใช้ในการดำเนินงานทุกชั้นตอน เพื่อให้

สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยส่งเสริมกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้กับกระบวนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกระบวนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ ตามหลักความพอประมาณส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ส่งเสริมการผลิตสื่อวัตกรรมการที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้ ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน เลือกรูปแบบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลง และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวม จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน การบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล การกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ การแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ใช้หลักการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ การกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก ผู้บริหารงบประมาณมีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ และการบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

3.3 ด้านการบริหารบุคคล หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต คัดสรรบุคคลให้ปฏิบัติงานตามความจำเป็น อย่างมีเหตุผล เน้นความเหมาะสม มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้

3.4 ด้านงานบริหารทั่วไป หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้กับการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตาม สถานการณ์ การบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่างสมเหตุสมผล การปรับสภาพภูมิทัศน์ของ สถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด การวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของ งานเป็นหลัก เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมความรู้ในการใช้ บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมครูผู้สอน ให้จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบันให้ทันต่อการใช้งาน

4. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ มัธยมศึกษา เขต 6 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 อยู่ในกำกับดูแลของรัฐบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 6 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 หมายถึง ระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่ การศึกษาการปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นศูนย์ประสานงาน การจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่ 5 ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ที่ อาคารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา รับผิดชอบโรงเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 29 โรงเรียน และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน รวม 54 โรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ เป็น 1 ใน 25 โรงเรียนของจังหวัดสมุทรปราการ

6. ครู หมายถึง ผู้บริหาร ข้าราชการครู และครูอัตราจ้างในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 สำหรับ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 90 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2560 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ
3. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ

ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียน

มูลนิธิพิทักษ์เกล้าเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) (2557, หน้า 26-27) โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ตั้งอยู่เลขที่ 119/22 หมู่ 16 เคหะเมืองใหม่บางพลี ถนนเทพารักษ์ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีพื้นที่ 28 ไร่ 221 ตารางวา ซึ่งได้รับบริจาคจากการเคหะแห่งชาติ

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ เดิมชื่อ โรงเรียนสมุทรพิทยาคม จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2525 (วันสถาปนาโรงเรียน) เนื่องจากการเคหะแห่งชาติได้จัดสร้างเมืองใหม่บางพลี ที่อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน โดยมีการวางผังเมืองให้มีเขตที่พักอาศัย ตลาดสด อาคารพาณิชย์ โรงพยาบาล สนามกีฬา สวนสาธารณะ สถานีตำรวจ ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ระบบระบายน้ำ ถนนภายในเมือง ในด้านการศึกษาให้มีโรงเรียน 37 แห่ง ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ดังนั้นกรมสามัญศึกษาจึงประกาศจัดตั้งโรงเรียนสมุทรพิทยาคม เป็นโรงเรียนสหศึกษา โดยมีแผนการรับนักเรียนเต็มรูปแบบ คือ 48 ห้องเรียน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึงปัจจุบัน โรงเรียนมีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ทั้งในด้านอาคารสถานที่และการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยได้รับคัดเลือกเป็น โรงเรียนรางวัลพระราชทานขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2544 มีนักเรียนที่จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบเข้าเรียนต่อในสถาบันศึกษาต่าง ๆ คิดเป็น ร้อยละ 90

ต่อมา เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 โรงเรียนได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนสมุทรพิทยาคม เป็นโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพและกระจายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในเขตปริมณฑลให้มีโอกาสในการศึกษาต่อในโรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนจึงได้นำนโยบายและโครงสร้างการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) มาใช้ ซึ่งทำให้โรงเรียนพัฒนาขึ้นมาตามลำดับและต่อเนื่อง โดยโรงเรียนมีแนวคิดว่าการศึกษาทำให้บุคคลได้พัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของตนเอง เมื่อบุคคลได้พัฒนาคนดีแล้วก็สามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคม ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่ว่า “ลูกบดินทรเป็นผู้ประพฤติดีและมีความรู้”

ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนานับตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน จำนวน 11 คน คือ นายมนูญ อุตรานครศ นายสรลักษณ์ ลือสุวรรณ นางสาวอรุณี นาคทัต นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์ นางสาวนุจร พิรานนท์ นางปลื้มจิตร สถาพรดำรง นายสุนันทวิทย์ พลอยขาว นายชเนศร์ นาคนิยม นายสุเมธ ตะวันรงค์ นางเดือนใจ อรัณยะนาค และ ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง ผู้บริหารคนปัจจุบัน

แนวการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ของประเทศไทย ได้เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่าย ในสังคมไทย โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 2 มาตรา 10 ได้กล่าวถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า การศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2556-2559) และแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2558-2563) ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อประชากรวัยเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ “เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข”

(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” กระทรวงศึกษาธิการได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 39 วรรค 2 ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 151-157)

ระดับพื้นที่ได้หลอมรวม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน และจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขต มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่ ต่อมาได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 109ง ลงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2553 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 410/1 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24000 รับผิดชอบโรงเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 29 โรงเรียน และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน รวม 54 โรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ เป็น 1 ใน 25 โรงเรียนของจังหวัดสมุทรปราการ

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 6 ได้กำหนดทิศทางการบริหารงานของโรงเรียน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ เป็นสถาบันที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีทักษะชีวิตในการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สู่มาตรฐานสากล

2. เป้าประสงค์

ลูกบดินทรเป็นผู้ประพฤติดีและมีความรู้

3. พันธกิจ

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนตามมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ “TQA”

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตครูและนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

กลยุทธ์ที่ 6 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชน

4. กลยุทธ์ในการพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล “TQA”

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมความร่วมมือสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามมาตรฐานสากล

1.1 โครงการสอนซ่อมเสริมนักเรียน

1.2 โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1.3 โครงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยการนิเทศ

1.4 โครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการของนักเรียน

1.5 โครงการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน

1.6 โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

และเทคโนโลยี

1.7 โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน

1.8 โครงการโรงเรียนแกนนำคุณภาพด้านคณิตศาสตร์ (Stat of network)

1.9 โครงการคลังข้อสอบ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

2.1 โครงการยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล (TQA)

2.2 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ

2.3 โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.1 โครงการห้องสมุดมีชีวิตต้นแบบและศูนย์วิทยบริการของชุมชน

3.2 โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3 โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3.4 โครงการโรงเรียนเชิงนิเวศ Eco school

3.5 โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมความร่วมมือสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการศึกษา

4.1 โครงการรวมพลังพัฒนาโรงเรียนด้วยพลัง บวร. (บ้าน วัด โรงเรียน)

4.2 โครงการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานศึกษาอื่น

4.3 โครงการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการของชุมชน

4.4 โครงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา

4.5 โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.6 โครงการเครือข่ายบดินทรเดชา

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและนักเรียน

5.1 โครงการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพครู

5.2 โครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.3 โครงการสร้างคนดี ศรีบดินทร

5.4 โครงการกรุงไทยยุวอาณิษ

5.5 โครงการพัฒนาสถานักเรียน

กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

6.1 เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

6.2 โครงการพัฒนาการจัดการความรู้ KM

6.3 โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ราคาถูก

6.4 โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีทักษะชีวิตในการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่มาตรฐานสากล เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวคิด หลักการ และทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมาย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541, หน้า 2) เศรษฐกิจพอเพียง เรียกว่า ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มิตรภาพ ไม่พินชนาการอยู่กับสิ่งใด หากกล่าวโดยสรุป ก็คือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

ประเวศ วะสี (2544, หน้า 111-112) ได้อธิบายถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอเพียงจะรักคนอื่นไม่เป็น
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในทางปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย เศรษฐกิจควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด ขณะนี้ไม่กระทบกระเทือนจากฟองสบู่แตก ไม่มีคนตกงาน

เพราะอยู่บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่ออาชีพการทำสวนผลไม้
ทำการประมง และการท่องเที่ยว

7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ুবวาบ เดี่ยวจนเดียวรวยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงาน
ไม่มีกิน ไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนั้นประสาทของมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เราเกิน
จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรง ฆ่าตัวตาย ตีดยา เสพธุรกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี

คณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2549, หน้า 4) กล่าวว่า ความพอเพียง
ตามปรัชญาเศรษฐกิจ หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมี
ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจาก
ภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง
ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน
จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ
ในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต
ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ
การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจาก
โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 6-12)
ได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทาง
การดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริส
ชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง
และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต
และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง
ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้อัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ความว่า “คนเราถ้าพอในความต้องการ
ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่
เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก
คนเราก็อยู่เป็นสุข...ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ
แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ
อันนี้ก็เป็นความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจหรือระบบพอเพียง พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของ

หรรหาก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พุดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2554, หน้า 17) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์”

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย แนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยต้องคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนสามารถใช้ความรู้และคุณธรรมประกอบการตัดสินใจและการกระทำอยู่เสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนอย่างรู้จักพอ ตามอัตภาพและสภาพแวดล้อมของตน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ให้มีความเป็นอยู่อย่างรู้จักประมาณตนด้วยเหตุผลให้พอเพียงตามอัตภาพ อีกทั้งจำเป็นต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เพื่อให้พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกในปัจจุบัน จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2549, หน้า 27-28) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง จากการสรุปเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฯลฯ ได้ร่วมกันแปลงนิยามออกมาเป็นสัญลักษณ์ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ จดจำและนำไปปฏิบัติ โดยมีความหมายว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องของทางสายกลาง ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ข้อ คือ

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และมี 3 คุณลักษณะที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ไป คือ

2.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จะนำชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 89) ได้อธิบายถึง การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ เงื่อนไขด้านหลักวิชาการที่จะต้องมีความสมเหตุสมผล เงื่อนไขด้านคุณธรรม และเงื่อนไขด้านการดำเนินชีวิต เช่น ความอดทน ความเพียร ความขยัน ส่วนเรื่องความพอประมาณ ไม่ใช่การชี้เหนียวจนสุดโต่ง แต่เป็นทางสายกลาง คือ ความประหยัด พอดี พอเหมาะต่อความจำเป็น ตามอัตภาพ การรักษาหน้าหรือลัทธิ เอาอย่างนั้นไม่เป็น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 13-16) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และระดับประเทศได้ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ ดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัย ทั้งเงื่อนไขคุณธรรม หลักวิชา และเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขคุณธรรม เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รักสามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น

เงื่อนไขหลักวิชา อาศัยความรู้รอบรู้รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ ต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

เงื่อนไขชีวิต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติ และปัญญา บริหารจัดการ การใช้ชีวิต โดยใช้หลัก วิชา และคุณธรรม เป็นแนวทางพื้นฐาน

อำพล เสนาณรงค์ (2550) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงมีด้วยกัน 7 ข้อ คือ พึ่งพาตนเอง พอประมาณ เดินสายกลาง มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล เป็นคนดี และรู้รักสามัคคี โดยหลักสำคัญทั้ง 7 ข้อนี้ คนทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2550, หน้า 7-9) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ นำสู่ ความสมดุล อันส่งผลให้มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังกม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้อง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผล ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดย คำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถึ “รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับ ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยง ปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความพอเพียงนั้น จะต้องเสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐานจิตใจ ในการปฏิบัติตน ดังนี้

1. มีคุณธรรม ทั้งนี้บุคคล ครอบครัว องค์กร และชุมชน ที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ต้องนาระบบคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติปฏิบัติก่อน โดยเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรมใน โรงเรียน การสั่งสอนศีลธรรมจากศาสนา ตลอดจนการฝึกจิต ข่มใจของตนเอง

2. ใช้หลักวิชา-ความรู้ โดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมมาใช้
ทั้งในขั้นการวางแผนและปฏิบัติด้วยความ รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่ง

3. ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร ความอดทนมีสติปัญญา และความรอบคอบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมีชีวิตสมดุลบนทางสายกลาง
ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการ และเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป โดยไม่เดือดร้อน
ตนเองและผู้อื่น

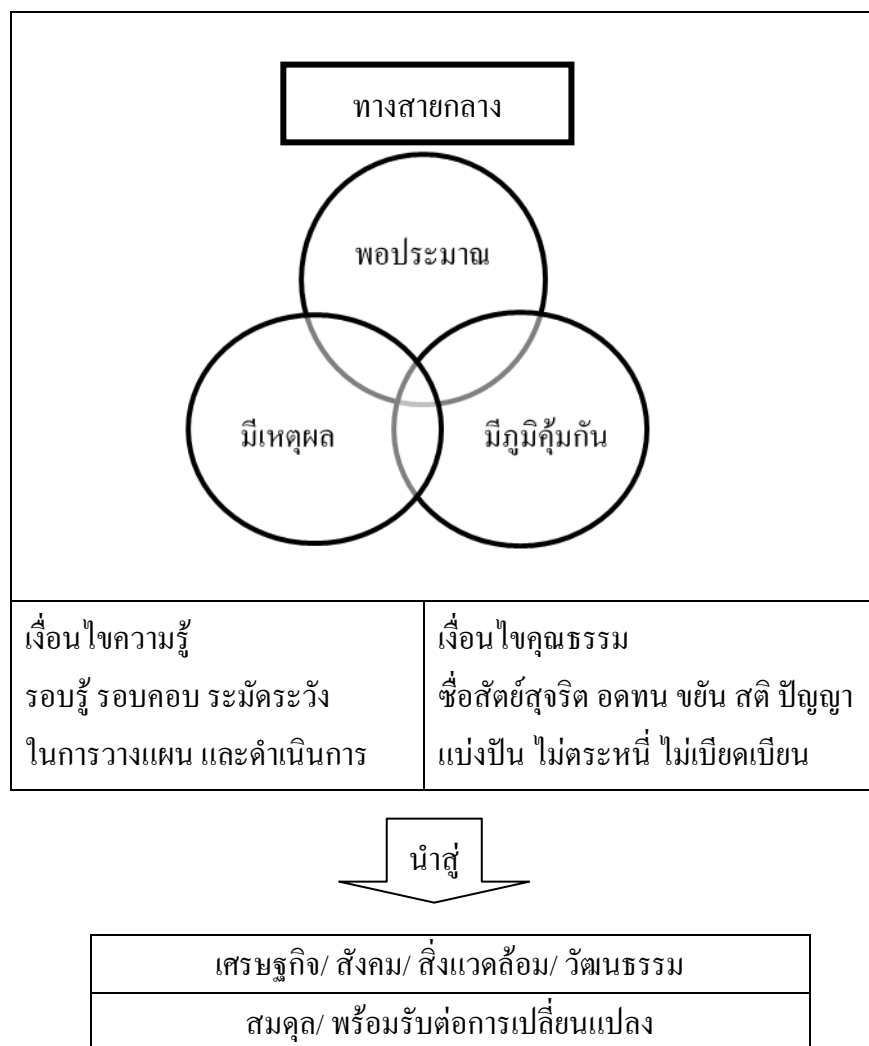
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล
โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ
อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ
การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ
เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

นอกจากนี้ต้องอาศัยมีเงื่อนไข 2 ประการ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรม
ต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน
เพื่อประกอบการวางแผนและตัดสินใจ

เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม เช่น ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน
มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รู้จักแบ่งปัน ไม่ตระหนี่ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น สรุปได้
ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551, หน้า 17)

ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการวางแผนของประเทศตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดดังกล่าว จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณาถ้อยแถลงของพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเศรษฐกิจพอเพียง สรุปออกมาเป็นนิยามความหมาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

จากนั้น สศช. ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจในหลักปรัชญาฯ และใช้เป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

สศช. ได้ัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) รวมทั้งได้เสริมสร้างความเข้าใจไปยังภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่า และน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตต่อไป

ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 70-72) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและแนวทางปฏิบัติตนสำหรับทุกคนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง ยั่งยืน ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ และนำความอยู่เย็นเป็นสุข ความสามัคคีปรองดอง ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยส่วนรวมอย่างแท้จริง

“การศึกษา” คือ เครื่องมือของการพัฒนา “คน” ดังนั้น หากส่งเสริมการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีพื้นฐานบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับเป็นการพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณลักษณะที่ดี และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า กล่าวคือ

1. เป็นผู้รู้จักความพอประมาณ โดยมีความพอประมาณตามศักยภาพของตนเอง ทั้งในการประกอบอาชีพ การลงทุน การใช้จ่ายส่วนตัว และการใช้เวลาเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ชีวิตรู้จักคำว่า “พอ” ในความต้องการ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. เป็นผู้มีเหตุมีผล ทั้งมีเหตุมีผลในการคิด การพูด และการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำอะไร โดยมีการใช้วิจารณญาณพิจารณาอย่างถ่องแท้ ไม่ทำตามอารมณ์ตนเอง
3. เป็นผู้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีการวางแผนการดำเนินชีวิต ดำเนินธุรกิจหรือประกอบอาชีพใด ๆ ด้วยความไม่ประมาท มีการลดความเสี่ยงและสร้างความมั่นคงปลอดภัย รู้จักเตรียมตัวพร้อมรับกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน และคำนึงถึงอนาคต เช่น การทำอาชีพเสริม การออม และการทำประกันภัย เป็นต้น
4. เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) แสวงหาความรู้ให้มีความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องการประกอบอาชีพ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ผู้ที่มีความรู้จะตัดสินใจในการกระทำใด ๆ โดยมีข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้การตัดสินใจผิดพลาดน้อยลง และการเป็นผู้ที่มีความรู้นอกจากจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีวิตด้วยการพึ่งตนเองแล้วยังสามารถช่วยเหลือสังคมส่วนรวมได้ด้วย
5. เป็นผู้มีคุณธรรม รู้จักมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม โดยมีความมานะพากเพียร อดทน มีสติปัญญารู้จักการให้ เสียสละ แบ่งปันเวลาและสิ่งของตลอดจนทรัพย์สินที่มีเกินพอให้แก่ผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ยากไร้และด้อยโอกาสกว่าตนเอง ตัวเองก็จะไม่เดือดร้อน สังคมก็จะร่มเย็น

ในยุคปัจจุบันมีการนำระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีการแข่งขันสูงมาใช้อย่างไม่รอบคอบ การกระตุ้นค่านิยมการบริโภคอย่างฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย และเป็นไปตามกระแสจนเกินไป โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่แท้จริงทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ส่งผลให้คุณธรรมของผู้คนในสังคมลดน้อยถอยลง และสภาพสังคมอ่อนแอ การพัฒนาระบบการศึกษานบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการมุ่งพัฒนาคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความสมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจร่างกายโดยใช้คุณธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวนำทาง

สำหรับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา จะต้องปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนด้วยหลักไตรสิกขา คือ ฝึกให้เด็กปฏิบัติตนมีระเบียบวินัย ไม่คิดทำอะไรเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ศีล) ฝึกจิตใจให้ตั้งมั่นในความดีงาม ขยันหมั่นเพียร อดทน ในการประกอบ

ภารกิจให้ลุล่วงสำเร็จไปได้ (สมาธิ) และฝึกคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล รู้จักผิดชอบชั่วดีมีหลักคิดที่ถูกต้อง (ปัญญา) รวมทั้งต้องมีปัจจัยภายนอกที่เอื้ออำนวย เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ และเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตร มีสื่อการเรียนรู้ระบบบริหารจัดการ และสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น อันก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดและวิธีปฏิบัติบนพื้นฐานความรู้คุณธรรมอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ครูก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต การอบรมสั่งสอนศิษย์ และการพัฒนาระบบการศึกษานบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมุ่งเน้นการฝึกฝนผู้เรียนให้มีสติปัญญายิ่งขึ้นเรื่อย ๆ โดยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย และต่อเนื่องตลอดชีวิต ไปพร้อมพร้อมกับการปลูกฝังคุณธรรมและสร้างค่านิยมให้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียน สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมดุล และมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์นั่นเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3) ได้ให้ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ
3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรต่าง ๆ ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการดำเนินงานบนรากฐานของความพอเพียง
4. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
5. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสม
6. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยในการพัฒนาคนให้พออยู่พอกิน และอยู่ดีมีสุขพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง มีศักยภาพ มีทางเลือก ทั้งด้านสุขภาพ ความรู้ ทักษะ อาชีพ และเสรีภาพ
7. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้นักศึกษายู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอารัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญคือ เป็นปรัชญาที่บุคคลสามารถใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้อยู่ดีมีสุขสามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนใช้เป็นแนวคิดในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อบริหารบุคคล ชุมชน หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ สถาบัน จนถึงระดับรัฐบาลให้ตั้งมั่นอยู่บนความพอเพียงเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถรับมือและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

4. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนา ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 ความตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติดี และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกับทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” (ปริยานุช พินุลสรารุช, 2550, หน้า 78)

กระทั่งประเทศไทยได้ประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีกระแสพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่อย่างพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตนเอง” จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พระองค์ทรงชี้แนะแนวทางสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจในสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจได้ทรงคุณค่ายิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 3-5)

ด้วยความสำคัญแห่งกระแสพระราชดำรัสดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดเป็นหลักการและนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศของรัฐ ดังปรากฏอยู่ในเอกสารสำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (1) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ และมาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ยังคงนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ ควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการ เป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้ เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากพันธกิจของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่ระบุสิ่งที่ต้องดำเนินการไว้ว่า เพื่อให้การพัฒนาประเทศ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้ (คณะทำงาน สังเคราะห์ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง, 2551)

1. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน
2. เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
3. ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาล ภายใต้ระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลัก ในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มี คุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังที่ปรากฏ ในนโยบายของรัฐดังกล่าว โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของ การพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนิน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็ก และเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนนำสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้ตามแนวพระราชดำรัส และนโยบายรัฐบาลรวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติ โดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษามบนพื้นฐานปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11-13)

ในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะใช้คุณธรรม เป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบัน ครอบครัวยุวมชน สถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้

ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 3)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศให้ยั่งยืน ต้องเริ่มจากกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพ โดยการส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ ให้สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไป

แนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 6) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการสถานศึกษา การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เหมาะสมกับความสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการบริหารสถานศึกษา อันเป็นหน้าที่รับผิดชอบของตน กล่าวคือ ต้องทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ ขอบข่าย และความสำคัญของการบริหาร โรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องตามความคาดหวังของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 7) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหรือผู้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยใช้กระบวนการบริหารกลุ่มบุคคลกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลให้เปลี่ยนวิถีคิดวิถีทำงานใหม่ เป็นผู้นำทางความคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นครูฝึกทักษะ และการจูงใจ จัดเตรียมจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นกลุ่มงานที่สัมพันธ์กันอย่างดี โครงสร้างกลุ่มงานที่สามารถทำงานร่วมกันได้ต้องจัดคนที่เหมาะสมกับงานแต่ละด้านมีกำลังคนที่มีความสามารถพร้อมสร้างบุคลากรให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้บุคคลร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของงานภายในสถานศึกษาและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาซึ่งถ้าดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผล

ภิญโญ สาธร (2626 อ้างอิงใน สมคิด บางโม, 2544, หน้า 2) ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการพัฒนา เด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน

มนัส พลายชุ่ม (2540) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ครูอาจารย์ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยจะต้องเกิดการพัฒนาในทุกด้านตั้งแต่ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม เพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นวิชาชีพ ขั้นสูงและเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่นักบริหารการศึกษาทุกระดับนับตั้งแต่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ไปจนถึงระดับชาติ ต้องศึกษาโดยกว้างและลึกซึ้ง ที่ควรนำไปทดลองและปฏิบัติ ในภารกิจ ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของคนอยู่เสมอ อันจะเป็นผลดีแก่วิชาชีพต่อไป

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการหรือกระบวนการบริหาร กลุ่มบุคคลทางการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ซึ่งจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการบริหารสถานศึกษาทั้งศาสตร์และศิลป์ทั้งโดยกว้างและลึกซึ้ง สามารถ จัดคนที่เหมาะสมกับงานแต่ละด้าน เพื่อให้บุคคลร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของงานภายในสถานศึกษา และให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านตั้งแต่ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม เพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบ บริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือก วิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็น โรงเรียนของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล” เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

ในความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน การบริหารจัดการจะเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยหลักการของธรรมาภิบาล ซึ่งการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม และมีแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน ที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนควรมี คุณสมบัติหลายอย่าง เช่น มีคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษา มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่องค์กรวิชาชีพรับรอง มีมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 184)

ธงชัย สันติวงษ์ (2540, หน้า 15-17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาว่า การบริหารและการจัดการ โรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะ เหตุผลดังต่อไปนี้ ประการแรก คือ เพื่อให้งานหรือภารกิจต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระบบและมีระเบียบไม่ก้าวก่ายกัน สามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้ ประการที่สอง คือ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินการ จัดการศึกษานั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ทรัพยากรดังกล่าวมีจำนวนจำกัด ผู้รับผิดชอบจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ หรือเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญเร่งด่วนและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เป็นเครื่องตัดสิน ประการที่สาม คือ เพื่อเป็นการกระจายงานให้บุคลากรในหน่วยงาน การจัดการ หรือการบริหารงาน จะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้แจกจ่ายหรือกระจายงานความรับผิดชอบให้ บุคลากรต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลได้ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนว่าจะ เป็นไปในทิศทางใด จากเหตุผลดังกล่าวทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถ้าหากการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษา อาจต้องพบอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้ เพราะการบริหารและการ จัดการในสถานศึกษานั้น หมายถึง การวางแผนการจ้องค์การ การเร่งรัดและควบคุมการดำเนินงาน ของบุคลากรภายใน โรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานทั้งหมด มุ่งไปสู่จุดประสงค์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

ศิริพงษ์ เสภาภาน (2548, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญของคุณภาพผลิตผลทางการศึกษา และต่อการพัฒนาการ ทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ เพราะหากไม่มีการบริหารแล้ว การดำเนินงาน ของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายที่สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายได้

บุญรัตน์ โตกทอง (ม.ป.ป., หน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นสังคมหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วย บุคคลหลาย ๆ กลุ่มบุคคลที่ทำกิจกรรม และประสานประโยชน์ ให้เกิดขึ้น โดยกลุ่มบุคคลนั้นร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่มนุษย์มาอยู่รวมเพื่อทำงานดังกล่าว ย่อมเกิดทั้งความขัดแย้งและการร่วมมือ เมื่อการบริหารต้องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ การรวบรวม การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษา ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น เรื่องของการบริหารจึงนับเป็น สิ่งสำคัญในฐานะที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานของมนุษย์ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และได้ผลมากที่สุด

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะต้องวางแผนในการบริหารจัดการ ให้อย่างมีระบบ สอดคล้องกับการปฏิรูป ระบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา ต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม มีภาวะผู้นำ เพื่อที่จะให้งาน ได้บรรลุ จุดมุ่งหมายที่วางไว้และให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด

แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้ชีวิตสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกชุมชน ทุกประเทศ สามารถนำไปใช้ในทุกระบบ ทุกสาขาอาชีพ และทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน เป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลัก ในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้ มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนิน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิต ที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริและนโยบาย รัฐบาลรวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศไทยโดยรวม พัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11-13)

สุชาดา นันทะไชย (2548) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษา ที่ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนินงานได้ คือ

1. กำหนดแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
  2. จัดตั้งคณะกรรมการ โครงการของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนที่รับผิดชอบ
- การพิจารณาดำเนินการจัดการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่าง ๆ
3. สำรวจสภาพ ปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน และชุมชน เพื่อกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  4. กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยให้ผู้ปกครองชุมชน และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  5. สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความมั่นคงและยั่งยืน
  6. ประชาสัมพันธ์แนวคิดและเผยแพร่ผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้ทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  7. แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานในชุมชนและหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 31-33) กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการจัดระบบ การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้อง หรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม และการปรับปรุง เพิ่มเติมหรือจัดทำ แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ การบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

เจริญ อภิไชย (2551) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาโดยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากปัญหาและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาคุณลักษณะ ของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติ บนทางสายกลางและ พัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เงื่อนไขการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

3.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.2 เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่

แนวทางปฏิบัติ หรือผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมความรู้ และเทคโนโลยี

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปฏิบัติบนทางสายกลาง และนำ 3 คุณลักษณะสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ภายใต้งานใจความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม มาใช้ในการดำเนินงาน ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินกิจกรรม โครงการ ต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ และการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการและประสานกับ ทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหารทั้งด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อม อย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถ พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33) ได้กำหนดแนวคิด วัตถุประสงค์ขอบข่ายและ ภารกิจการบริหารแต่ละงานไว้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหาร ทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งทำให้สถานศึกษาหรือโรงเรียน มีความคล่องตัวในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปสาระสำคัญของแต่ละด้านได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

ความหมายการบริหารงานวิชาการ ได้มีผู้ที่ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ และขอบข่ายภารกิจ พอสรุปได้ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 2) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

นราภรณ์ คำหวาน (2544, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกชนิด ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นับตั้งแต่งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานด้านการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลงานห้องสมุดงานนิเทศภายใน และงานอบรมทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-38) ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ การบริหารวิชาการมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายและภารกิจ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากรครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตั้งแต่ด้านหลักสูตร การนำไปใช้ การจัดการเรียนการสอน งานด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานนิเทศ งานประชุม อบรมทางวิชาการ เพื่อให้ได้ผลดี และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

2. การบริหารงานงบประมาณ

ความหมายการบริหารงานงบประมาณ ได้มีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายภารกิจของการบริหารงานงบประมาณไว้พอสรุปได้ดังนี้

สมเดช สีแสง (2544, หน้า 67) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การกำหนดแนวทาง หรือแผนการดำเนินงานอันเนื่องเกี่ยวกับการเงินสำหรับผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุดและสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากนี้งบประมาณยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 39-50) การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์การบริหารงานงบประมาณ

1. เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานงบประมาณ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

สรุปได้ว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการทางการเงินของเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ประกอบด้วยการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยต้องอาศัยความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ที่ได้วางไว้และก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและทางราชการมากที่สุด

3. การบริหารงานบุคคล

ความหมายการบริหารงานบุคคล ได้มีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายภารกิจของ การบริหารงานบุคคลไว้พอสรุปได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 51-63) กล่าวว่า การบริหารบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว ภายใต้กฎระเบียบของสถานศึกษา เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนา มีความรู้ความถนัดในสายงาน มีความสามารถ มีกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การบริหารงานบุคคล

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ให้ปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์โดยการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ อบรมเสริมสร้างความรู้ ทั้งนี้ก็ยั้งคำนึงถึงศักยภาพในการทำงานของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและราชการมากที่สุด

4. การบริหารงานทั่วไป

ความหมายการบริหารงานทั่วไป ได้มีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายภารกิจของการบริหารงานทั่วไปไว้พอสรุปได้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 89) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดไว้ว่า การบริหารทั่วไปควรยึดหลักให้สถานศึกษามีความอิสระในการบริหาร และจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่การศึกษากำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานในเชิงนโยบาย ให้สถานศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ หลักการบริหารเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง มุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 64-73) การบริหารงานทั่วไป เป็นงานเกี่ยวข้องกับ การจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวย

ความสะอาดอย่างเหมาะสม ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การบริหารงานทั่วไป

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานทั่วไป

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์
15. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง กระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารสถานศึกษา ให้บริหารงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้การบริหารงานนั้น บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีภารกิจในการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา มากที่สุด

ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปภาพรวมของวัตถุประสงค์ ขอบข่าย และภารกิจด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ได้ว่า เป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาควรดำเนินการ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจดำเนินการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

ภารกิจหลักของงานวิชาการประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร แบบเรียน การวัดและประเมินผลทางการศึกษา การจัดทำแผนการศึกษา การกำกับติดตามการดำเนินการตามแผน ตลอดจนการกำหนดนโยบาย หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา รวมถึงงานประกันคุณภาพการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 16)

ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ใช้อยู่ ในปัจจุบัน ได้มีแนวคิดในการดำเนินงานตามระบบตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (Key performance indicators: KPI) ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality audit) เป็นการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพ (Quality assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด โดยดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนด เพื่อให้การช่วยเหลือและส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ อันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

ในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทุกภาคส่วนในการสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (สุชาติ นันทะไชย, 2548, หน้า 15)

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารด้านงบประมาณ มีภารกิจในการดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดสรร จัดตั้ง จัดหา และอนุมัติการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามตรวจสอบ ดูแล การใช้งบประมาณต่าง ๆ ที่ดำเนินการตามโครงการที่ตั้งไว้ในสถานศึกษา สามารถดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักธรรมาภิบาล กล่าวคือ การจัดตั้ง จัดสรร และจัดหางบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการได้ถูกต้องตามกฎระเบียบอย่างซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และร่วมวางแผนการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันในการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึงการวางแผนจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับงบประมาณ ซึ่งความเสี่ยงมีความหมายในหลายนัย ดังที่ เจริญ เจษฎาวัดย์ (2546, หน้า 15) ให้ความหมายว่า เป็นโอกาสที่องค์การจะเกิดการดำเนินงานที่ขาดทุนหรือไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามแผนงานหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

กฤษดา แสงวงดี (2542) กล่าวว่า ความเสี่ยงหมายถึงโอกาสที่จะประสบกับการบาดเจ็บหรือความเสียหาย เหตุร้าย อันตราย ความสูญเสีย รวมทั้งโอกาสที่จะเผชิญกับความไม่แน่นอนหรือการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิทธิส่วนบุคคล กล่าวโดยสรุป ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์ การกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อความเสียหาย หรือความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับองค์การ ระดับหน่วยงานและระดับบุคคลได้ ซึ่งตามปกติ ภาวะเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ในทุกระบบของการทำงาน เป็นความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษา และหากภาวะเสี่ยงนั้นเป็นเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นภายในสถาบันการศึกษา ที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือต่อชื่อเสียง ภาพลักษณ์ หรือต่อความมั่นคงทางการเงินของสถาบัน อันเนื่องมาจากความบกพร่องของสถาบันในการควบคุมหรือจัดการกับความเสี่ยง หรือปัจจัยเสี่ยงที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จะยังเป็นภาวะที่สถาบันการศึกษาต้องเร่งรีบในการจัดการเพื่อลดภาวะเสี่ยง ดังกล่าวให้ลดน้อยที่สุดหรือไม่ให้เหลือภาวะเสี่ยงเลย

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ภารกิจในการดำเนินงานบริหารด้านบุคลากร คือ การพิจารณา กำหนด แต่งตั้ง จัดหา บุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษา กำหนดนโยบาย หรือแนวทางในการพัฒนาครูและ บุคลากรอื่นในสถานศึกษา (ธีระ รุณเจริญ, 2546) ซึ่งผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและนักเรียนทุกคน ได้เรียนรู้ทฤษฎี หลักคิด หลักวิชาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว เกิดการพัฒนาความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยมีการดำเนินงานหลัก 4 ด้าน คือ

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ
2. การนำสู่การปฏิบัติ
3. การประสานความร่วมมือ และเชื่อมโยงเครือข่าย
4. การติดตามประเมินผล

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานบุคคลเป็นการวางแผน กรอบอัตรากำลัง การกำหนด แต่งตั้งบุคลากรในการดำเนินงานนั้น ต้องคำนึงถึงศักยภาพ ความเหมาะสมของผู้สอนและผู้เรียนและท้องถิ่น ในการดำเนินการสอน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีการจัดกิจกรรมตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีคุณลักษณะความพอเพียง โดยเน้นให้ บุคลากรในสถานศึกษามีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผลฝึกลำบากให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัว ให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสของ โลกาภิวัตน์

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริหารการศึกษาทุกรูปแบบ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ งานบุคคลและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานจัดการศึกษา ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริม กิจกรรมนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน จัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน การบริการสาธารณะ งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น อาจสามารถบริหารตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงได้ ด้วยการประสานร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นและสังคมในทุกระดับในการจัด

การเรียนรู้จากสภาพจริงที่เป็นอยู่โดยการเรียนรู้อาจเกิดการศึกษาแบบอย่างที่มีอยู่แล้ว และการระดมความคิดร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกันพัฒนาโครงการที่สอดคล้องเหมาะสมกับสังคมของโรงเรียน ชุมชน โดยเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จากแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งควรเผยแพร่ขยายผลสู่ระดับครอบครัว ผู้ปกครอง ไปจนถึงระดับชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาจะใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจ 4 ด้านของสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ แนวปฏิบัติ คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกระบวนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ ตามหลักความพอประมาณส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้ ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน เลือกลงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับการเปลี่ยนแปลง และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

2. ด้านการบริหารงบประมาณ แนวปฏิบัติ คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน การบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล การกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ การแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ใช้หลักการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ การกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้น

ที่ผู้เรียนเป็นหลัก ผู้บริหารงบประมาณมีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ และการบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

3. ด้านการบริหารงานบุคคล แนวปฏิบัติ คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่สังคม ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต คัดสรรบุคคลให้ปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างมีเหตุผล เน้นความเหมาะสม มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดีกับปริมาณงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างชัดเจน ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป แนวปฏิบัติ คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ การบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่างสมเหตุสมผล การปรับสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด การวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบันให้ทันต่อการใช้งาน

จากแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่าสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย จึงมีความเป็นอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น ทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 6 ซึ่งมีตัวแปรทั้งสิ้น 3 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

เพศ หมายถึง รูปหรือลักษณะที่แสดงให้รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย ของผู้บริหารและครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกเป็นชายและหญิงตามเพศสภาพโดยกำเนิด โดยมีผู้ศึกษาไว้ว่า เพศเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการ หรือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ทั้งเป็นเรื่องเล็ก เรื่องใหญ่ หรือเรื่องสำคัญที่ต้องตัดสินใจเด็ดขาด ทำให้การบริหารจัดการหรือการปฏิบัติงานเพศหญิงแตกต่างกับเพศชาย สอดคล้องกับ Krasner and Leonard (1974, อ้างถึงใน ชำนาญ จันทร์เต็ม, 2542) กล่าวว่า เพศมีความแตกต่างกัน หลายประการ เช่น ความแตกต่างของร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา หรือสมอง ความถนัด ตามธรรมชาติ และความแตกต่างกันในด้านบุคลิก ซึ่ง กันยา สุวรรณแสง (2532, หน้า 77) กล่าวว่า ความแตกต่างกันระหว่างเพศไม่เพียงแต่รูปร่างเท่านั้น นิสัยใจคอ ความคิดเห็น การควบคุม อารมณ์ และอื่น ๆ มีความแตกต่างกัน Burke (1997 อ้างถึงใน ชนิชา ชันชัยภูมิ, 2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโครงการฝึกอบรมภาวะผู้นำตามค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมผู้นำของผู้หญิง พบว่า ผู้บริหารหญิงมีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์สูงกว่าแบบมุ่งงาน ดังนั้น เพศจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการลงมือทำ ระดับความรู้จากวุฒิการศึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา โดยผู้มีประสบการณ์ต่างกันย่อมมีประสิทธิผลต่างกัน สอดคล้องกับณรงค์ สุทธิภักดี (2531 หน้า 136 อ้างถึงใน สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและสถานที่ตั้งของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงการบริหารตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากการศึกษาที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความแตกต่างกัน

วุฒิการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญและน่าสนใจ ซึ่งมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหรือปฏิบัติงานในสถานศึกษา เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ หรือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนการสอน

และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนที่มีข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงหรือได้รับการศึกษาเรียนรู้ ค้นคว้า หลักการ แนวคิดทฤษฎี ทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการหรือปฏิบัติงานในสถานศึกษาสามารถแนะนำบุคลากรหรือเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้ทราบถึงขอบข่ายการปฏิบัติงานของตัวเอง ส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีมาตรฐานการทำงาน สอดคล้องกับสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2532) ได้กล่าวถึงการศึกษาอบรมไว้ว่าความแตกต่างในการได้รับการศึกษาอบรมของบุคคล ซึ่งบางคนได้รับการศึกษาอบรมดี ได้รับการศึกษาสูง แต่บางคนได้รับการศึกษาปานกลาง และบางคนได้รับการศึกษาต่ำ โดยผลของการศึกษาอบรมนี้ทำให้บุคคลมีความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน กันยา สุวรรณแสง (2532, หน้า 107) กล่าวว่า การศึกษาอบรมมีอิทธิพลทำให้คนเรามีลักษณะแตกต่างกัน หรือคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ คนที่ได้รับการศึกษาดีจะเป็นคนที่มีคุณภาพ คนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ความสามารถทางสติปัญญาจะไม่เจริญถึงขีดสุด ดังนั้นวุฒิการศึกษาจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหรือการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุบล เพียรพิทักษ์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาพรวมของงาน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ ส่วนปัญหาการบริหารงานที่พบ มีดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ต้องการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรตรงกับหลักสูตรทฤษฎีแนวใหม่ที่ว่า ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน และบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน ต้องใช้การบริหารแบบไม่มีงบประมาณในบางงาน ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า บุคลากรต้องการพัฒนาความรู้ให้ทันต่อการปฏิรูปทั้งระบบ และด้านการบริหารทั่วไปพบว่าต้องใช้ ระบบ IT เข้ามาใช้ในการบริหารงานจึงจะทำให้ระบบการบริหารทันสมัยและรวดเร็ว ข้อเสนอแนะทั่วไปในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นจะต้องใช้กรอบแนวคิดการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ โครงสร้างการบริหาร (Structure) งาน (Task) บุคลากร (People) และ เทคโนโลยี (Technology) มาเป็นกรอบนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาในงาน 4 ด้าน

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนควรมีลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญ คือ มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุม ทั้งการพัฒนาทักษะอาชีพ การใช้และพัฒนาทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม รัก และภาคภูมิใจ ในความเป็นไทยและปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้าน ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้และรอบคอบและปฏิบัติตน ในวิถีชีวิตประจำวันด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปัน เอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ด้านแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า สถานศึกษาควรมี แนวทางในการดำเนินการแต่ละด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการบูรณาการ เนื้อหาสาระของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งการปรับปรุงเพิ่มเติม ในส่วนของวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ด้านการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ วิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการปฏิบัติจริงในวิถีชีวิต โดยการจัดกิจกรรม ที่ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ และการปฏิบัติจริงในวิถีชีวิตจริง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปการจัดทำ โครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและ เป็นกลุ่ม รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษา ควรจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการปลูกฝัง หล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเชื่อมต่อการจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตร สถานศึกษา โดยดำเนินการทั้งด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานและพัฒนาทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การส่งเสริมระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติ การสร้างบรรยากาศด้านคุณธรรม การส่งเสริมการค้นคว้า และเผยแพร่ความรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และจัดให้มีโครงการ กิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการจัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษาควรจัดระบบการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางดังกล่าว โดยการปรับโครงสร้างและระบบบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย แผนงานและกิจกรรม และการปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรให้พร้อมในการบริหารและจัดการศึกษา และการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

ด้านการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการพัฒนา หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน และการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลทั้งคุณลักษณะผู้เรียนอันพึงประสงค์ และการติดตาม และประเมินผลกระบวนการนำแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในสถานศึกษา รวมทั้งจัดให้มีการรายงานผลด้วย

ปิยะพร พูลเพิ่ม (2551) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนฝ่ายกว้างวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2550 มีปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป พบว่า

ด้านการบริหารวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายงานที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ การอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ตามลำดับ

ด้านการบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การบำรุงขวัญและกำลังใจของครูผู้สอน รองลงมา คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ตามลำดับ

ด้านการบริหารงานงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ รองลงมา คือ การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามลำดับ

ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การกำหนดแผนปฏิบัติการและโครงการเกี่ยวกับการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อจัดทำและเสนอของบประมาณ รองลงมา คือ การดูแลรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ และวัสดุครุภัณฑ์ให้มีคุณภาพและใช้การได้อยู่เสมอ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่การเรียนการสอนให้เห็นภาพชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการวางแผน กำกับติดตาม ประเมินผล ให้มีการน้อมนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอดแทรกในรายวิชาที่สอน หรือจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ ควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทของครูให้ครอบคลุมชัดเจน ควรวางตัวบุคคลให้ถูกกับงาน ควรบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานโครงการตามลำดับก่อนหลังให้ชัดเจน และยึดแนวทางสายกลาง ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอทั่วถึงทุกงาน และมีการควบคุมการวางแผนและติดตามการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินงานตามกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

มงคล อินทรโชติ (2552) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม พบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารงาน 4 ด้านคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาอุปสรรค คือ ผู้บริหารเห็นว่าการดำเนินงานบางงานเป็นเรื่องของครูบางกลุ่ม ไม่ใช่เรื่องของครูทั้งโรงเรียน ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ศรีพร แก้วโจง (2554) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ตามขอบข่ายงานใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ประชากรผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า การบริการจัดการสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายศึกษารัตนมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ

สรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป พบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร นั้นมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนไม่แตกต่างกัน และครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มี 1 ด้านที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการบริหารงบประมาณ

สมรภูมิ อ่อนอ่อน (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหา

การบริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก โดยการจัดประชุม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานวิชาการซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาอันดับที่ 2 คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาอันดับที่ 3 คือ ด้านการบริหารงานบุคคลซึ่งมี ปัญหาอยู่ในระดับมาก

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา 1) แนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูด้านสื่อการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งบริหาร โครงการวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในเรื่องตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการใช้งบประมาณ 3) แนวทางการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนอัตรากำลังบุคลากรที่มีอยู่ให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง รวมถึงส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอกอยู่เป็นประจำ และจัดประชุมหัวหน้ากลุ่ม งานต่าง ๆ เพื่อมอบหมายงาน รวมถึงจัดประชุมบุคลากรทุกคนในโรงเรียนเพื่อชี้แจงเป้าหมายของการปฏิบัติงาน 4) แนวทางการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุม ผู้ปกครองประจำปีการศึกษา เพื่อชี้แจงกฎระเบียบของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง จัดอบรมครูที่ปรึกษาในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพร้อมกับประเมินผลและรายงานผล ด้านงานอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์ใน โรงเรียน โดยสำรวจความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ส่วนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความตระหนักรู้ และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ คือ การประยุกต์ใช้คุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ จนสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้จัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้นของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 116 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้จัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้นของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2560 จากการเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2557, หน้า 83) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ตามหลักการและทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำแนกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการบริหารบุคคล	จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการบริหารทั่วไป	จำนวน 10 ข้อ

ซึ่งมี 5 ระดับ และได้กำหนดน้ำหนักคะแนน (Likert, 1967 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2557, หน้า 106) ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

2. สรุปความหมาย หลักการ ความสำคัญและความจำเป็น แนวทาง วิธีการดำเนินการ ประโยชน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถาม โดยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) อาศัยแนวคิดของ Likert (1967 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2557, หน้า 106) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) ตามลำดับ และสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างตามแนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษาค้นคว้า

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการศึกษารั้งนี้ แยกออกเป็นการหาความเที่ยงตรง และทดสอบหาค่าจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างดำเนินการ ดังนี้

1.1 ร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา ตลอดจนภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

1.2 นำเสนอเครื่องมือให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา การตรวจแก้ไขด้านภาษา ความชัดเจนความเหมาะสมและความถูกต้อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ ซึ่งคณะผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1.2.1 ดร.ชัยพนธ์ รัชย์งาม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.2 นายฉัฐพงษ์ สุขโข รองผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์สิงหเสนี) สมุทรปราการ

1.2.3 นายอดุลย์ ศิริเวช ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมศรีสุวรรณดิษฐ์

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นตามข้อเสนอของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้สอดคล้องกับนิยาม จำนวน 40 ข้อ มีค่าความตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง .60-1.00 ทุกข้อ จึงถือว่าเครื่องมือนี้มีค่าความเที่ยงตรงที่เหมาะสม จึงสามารถนำไปใช้ได้ทั้ง 40 ข้อ

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครู โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกในทุกข้ออยู่ระหว่าง .33-.71 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้แสดงว่าเครื่องมือนี้สามารถนำไปใช้ได้

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ Alpha (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2557, หน้า 148) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ได้คือ .95

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แล้วขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วคืนผู้วิจัยตามเวลาที่กำหนด

3. ติดตามตรวจสอบแบบสอบถามและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้การจำแนกตัวแปรตามลักษณะที่กำหนดโดยใช้การแจกแจงความถี่ (f) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้เกณฑ์ในการแปลผลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและใช้สถิติตามหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 6 โดยวิเคราะห์ค่าผลสำเร็จในการบริหาร ผู้วิจัยได้ใช้การแจกแจงความถี่ (f) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 6 สถิติที่ใช้คือ สถิติแบบ t -test แบบ Independent

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ และอักษรย่อ ในการนำเสนอผลข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงค่าที่
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน ปรากฏผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	35.56
หญิง	58	64.44
รวม	90	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-9 ปี	52	57.78
9 ปีขึ้นไป	38	42.22
รวม	90	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	66	73.33
สูงกว่าปริญญาตรี	24	26.67
รวม	90	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ส่วนมากเป็นครูเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.44 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.56 ครูในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ส่วนมากเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.78 และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 9 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.22 และวุฒิการศึกษาของครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ส่วนมากเป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.33 และเป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรีสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวม และรายด้าน

ที่	การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<i>n</i> = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.13	0.47	มาก	1
2.	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.05	0.56	มาก	3
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.03	0.55	มาก	4
4.	ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.07	0.57	มาก	2
	รวม	4.07	0.48	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร
งานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการบริหารงานวิชาการ	<i>n</i> = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการ จัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ	4.52	0.50	มากที่สุด	1
2.	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการศึกษอบรม เพื่อพัฒนาตนเองด้านวิชาการ	4.10	0.79	มาก	6
3.	ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น	3.56	0.96	มาก	10
4.	กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.18	0.84	มาก	4
5.	มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียน	4.09	0.92	มาก	8
6.	พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้ รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้	4.30	0.88	มาก	2
7.	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน	4.17	0.94	มาก	5
8.	เลือกพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.97	0.93	มาก	9
9.	กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่น ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.10	0.91	มาก	7
10.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรม นำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	4.28	0.87	มาก	3
	รวม	4.13	0.47	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ยกเว้น ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติ ของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร งานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	<i>n</i> = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	มีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	4.12	0.88	มาก	3
2.	จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มี การควบคุมภายใน	4.09	0.86	มาก	6
3.	มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล	4.31	0.79	มาก	1
4.	มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้าน งบประมาณ	4.26	0.84	มาก	2
5.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้ งบประมาณ	4.10	1.02	มาก	5
6.	พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย	4.10	0.94	มาก	4

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	<i>n</i> = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
7.	ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ	3.76	0.98	มาก	10
8.	มีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก	4.08	0.81	มาก	7
9.	ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ	3.89	0.89	มาก	8
10.	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	3.81	0.92	มาก	9
	รวม	4.05	0.56	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ และมีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร
งานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการบริหารงานบุคคล	n = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม	4.07	1.01	มาก	6
2.	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณ ในการดำเนินชีวิต	3.79	1.00	มาก	10
3.	คัดสรรบุคคลให้ปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างมี เหตุผล เน้นความเหมาะสม	3.84	1.05	มาก	9
4.	มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษา ให้พอดีกับปริมาณงาน	3.99	0.99	มาก	7
5.	กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรม ของโรงเรียนอย่างชัดเจน	3.96	0.87	มาก	8
6.	ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/ กิจกรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.92	มาก	4
7.	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างมีวิสัยทัศน์	4.14	0.87	มาก	3
8.	ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย	4.14	0.84	มาก	2
9.	มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริม ความมีวินัย	4.08	0.95	มาก	5
10.	ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้	4.19	0.87	มาก	1
รวม		4.03	0.55	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย และส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากร มีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหาร งานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการบริหารงานทั่วไป	<i>n</i> = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1.	มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน ที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์	4.09	0.87	มาก	4
2.	มีการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษา อย่างสมเหตุสมผล	3.90	0.89	มาก	10
3.	มีการปรับสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้ร่มรื่น น่าอยู่ เน้นความประหยัด	4.01	1.00	มาก	8
4.	มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ ของงานเป็นหลัก	4.11	0.85	มาก	3
5.	เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัย ทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน	4.04	0.91	มาก	7
6.	จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยี ให้ได้ประโยชน์สูงสุด	3.94	0.94	มาก	9
7.	ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยี สารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.22	0.93	มาก	1

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	ด้านการบริหารงานทั่วไป	<i>n</i> = 90		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
8.	ส่งเสริมครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นปัจจุบัน ทันต่อการใช้งาน	4.06	0.87	มาก	6
9.	ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วม รับผิดชอบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.09	0.88	มาก	5
10.	ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตาม ความต้องการของบุคลากรอย่างทั่วถึง	4.20	0.94	มาก	2
รวม		4.07	0.57	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยี สารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตาม ความต้องการของบุคลากรอย่างทั่วถึง และมีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลัก ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษา อย่างสมเหตุสมผล

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	เพศชาย				เพศหญิง			
	(n = 32)		ระดับ	อันดับ	(n = 58)		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD			$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.90	0.55	มาก	2	4.25	0.37	มาก	1
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.78	0.58	มาก	4	4.20	0.49	มาก	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.85	0.57	มาก	3	4.13	0.52	มาก	4
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.90	0.59	มาก	1	4.16	0.54	มาก	3
รวม	3.86	0.53	มาก		4.19	0.41	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ได้ผลดังนี้

ครูเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

ครูเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	เพศชาย (n = 32)		เพศหญิง (n = 58)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
	1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.90	0.55	4.25		
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.78	0.58	4.20	0.49	-3.73*	.00
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.85	0.57	4.13	0.52	-2.38*	.02
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.90	0.59	4.16	0.54	-2.06*	.04
รวม	3.86	0.53	4.19	0.41	-3.28*	.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ประสบการณ์ในการทำงาน 1-9 ปี				ประสบการณ์ในการทำงาน 9 ปีขึ้นไป			
	(n = 52)		ระดับ	อันดับ	(n = 38)		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD			$\bar{X}$	SD		
	1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.07	0.48	มาก	1	4.20	0.46	มาก
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.93	0.56	มาก	3	4.22	0.51	มาก	1
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.92	0.52	มาก	4	4.19	0.56	มาก	4
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.96	0.55	มาก	2	4.21	0.57	มาก	2
รวม	3.97	0.48	มาก		4.21	0.46	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ได้ผลดังนี้
ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-9 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 9 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม
และรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ประสบการณ์ ในการทำงาน 1-9 ปี (n = 52)		ประสบการณ์ ในการทำงาน 9 ปีขึ้นไป (n = 38)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
	1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.07	0.48	4.20		
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.93	0.56	4.22	0.51	-2.59*	.01
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.92	0.52	4.19	0.56	-2.38*	.02
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.96	0.55	4.21	0.57	-2.05*	.04
รวม	3.97	0.48	4.21	0.46	-2.37*	.02

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ปริญญาตรี				สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 66)		ระดับ	อันดับ	(n = 24)		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD			$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.01	0.45	มาก	1	4.44	0.45	มาก	1
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.93	0.51	มาก	3	4.38	0.51	มาก	3
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.93	0.53	มาก	4	4.33	0.50	มาก	4
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.95	0.56	มาก	2	4.38	0.47	มาก	2
รวม	3.96	0.45	มาก		4.38	0.43	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ได้ผลดังนี้

ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาจาก การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ปริญญาตรี (n = 66)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 24)		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
	1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.01	0.45	4.44		
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.93	0.51	4.38	0.51	-3.58*	.00
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.93	0.53	4.33	0.50	-3.22*	.00
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.95	0.56	4.38	0.47	-3.36*	.00
รวม	3.96	0.45	4.38	0.43	-4.02*	.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครู โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .33-.71 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยสถิติ t -test แล้วทำการแปลผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายแบบความเรียง

สรุป

การศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 ครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง โดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้ และจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ และมีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย และส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากรอย่างทั่วถึง และมีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่างสมเหตุสมผล

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษาปรากฏผลดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลของการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายแยกตามการศึกษากิจการศึกษากิจการจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลโดยรวมแล้ว กลุ่มบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้ครูและนักเรียนเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่ต้องการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนมีประสิทธิภาพและกลายเป็นโรงเรียนต้นแบบเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมดี สมพวงภักดี (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล อินทรโชติ (2552) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม พบว่าการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารงาน 4 ด้าน คือ

การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของศรีพร แก้วโงง (2554) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำพูน เขต 2 ตามขอบข่ายงานใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของชวลิต จันทร์ศรี (2550) ที่ได้ศึกษาสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ 1) สาระการเรียนรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อ การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สาระการเรียนรู้ เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) สาระการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) สาระการเรียนรู้ เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 3 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 สาระการเรียนรู้ ส่วนสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับมาก 5) สาระการเรียนรู้เฉพาะช่วงชั้นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาครใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป พบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร นั้นมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของอรอนงค์ คูนนิล (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 6 พบว่า มีประเด็นสำคัญรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองโดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ส่งเสริมการผลิตสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ได้ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร พูลเพิ่ม (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2550 พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ การอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล อินทร โชติ (2552) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม พบว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และ เงื่อน ไขคุณธรรม เงื่อน ไขความรู้ บริหารงาน 4 ด้าน คือ

การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่า
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล
มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ และมีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ใช้หลักการมีส่วนร่วม
ที่ถูกต้องในการบริหารจัดการงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร โรงเรียนบดินทรเดชา
(สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ได้มีการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมและโครงการ
ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เลือกโครงการที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สู่เป้าหมายอย่างเต็มกำลัง
จนทำให้งบประมาณของโรงเรียนมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษา
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร พูลเพิ่ม (2551) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริม
ความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร
และครูผู้สอนของ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ปีการศึกษา 2550 พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มี
ค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
รองลงมา คือ การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามลำดับ
และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหาร
วิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป พบว่า
ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร นั้นมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหาร
สถานศึกษาทั้ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย และส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมี
วิสัยทัศน์ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณ

ในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ มีการให้ครูทุกคนแสดงผลการปฏิบัติงานที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนา ศักยภาพและประสิทธิภาพให้สูงขึ้นด้วยการประเมินผลตามสภาพจริง จึงทำให้ครูมีพัฒนาการและ รู้สึกได้พัฒนาตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร พูลเพิ่ม (2551) ศึกษาปัจจัย ที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาและแนวทาง ปฏิบัติในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2550 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การบำรุงขวัญและกำลังใจของครูผู้สอน รองลงมา คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ คุมนิล (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหาร จัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยี สารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตาม ความต้องการของบุคลากรอย่างทั่วถึง และมีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลัก ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษา อย่างสมเหตุสมผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสื่อเทคโนโลยีว่ามีความสำคัญ และสามารถช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาได้ง่ายรวดเร็ว จึงมีการจัดสรรอุปกรณ์เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการทั้งในห้องสมุด ห้องเรียนและตามอาคารเรียนต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร พูลเพิ่ม (2551) ที่ศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาและ แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2550 พบว่า ด้านการบริหารงานบริหาร ทั่วไป ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่ารายการอื่น คือ การกำหนดแผนปฏิบัติการ และโครงการเกี่ยวกับการนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อจัดทำและเสนอขอ

งบประมาณ รองลงมา คือ การดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุครุภัณฑ์ให้มีคุณภาพและ
 ใช้งานได้อยู่เสมอ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีพร แก้วโจง (2554) ศึกษาสภาพ
 การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา
 รัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า การบริการจัดการสถานศึกษา
 ในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2
 มีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
 สูงสุด ไปหาลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้าน การบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล
 และด้านการบริหารวิชาการ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครู โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ
 เพศหญิงมีความเห็นว่าการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิต คุณธรรมและ
 จริยธรรมที่สังคมกำหนดเป็นสิ่งที่สำคัญ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูเพศชาย และด้วยความละเอียดอ่อน
 ที่มากกว่าจึงทำให้มีมุมมองต่อการบริหารสถานศึกษาได้ลึกซึ้งกว่า ทำให้ความคิดเห็นนั้นแตกต่างกัน
 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล อินทรโชติ (2552) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของ
 การบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม พบว่า การบริหารโรงเรียน
 โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมี
 ภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ
 การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร
 และครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหาร
 โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ
 พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัย
 ของสกุลรัตน์ กุมุทมาศ (2551) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า
 การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ
 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจ
 พอเพียงโดยรวม ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน และด้านการบริหารงาน
 บนพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐพงษ์ สุพร (2554) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ที่มีประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อยมีความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถเรียนรู้ร่วมกับการเรียนการสอนแบบปกติได้ และสามารถเข้าถึงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างปกติ จึงได้กลายเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งครูที่มีประสบการณ์มากจึงมีข้อได้เปรียบในการบริหารจัดการในสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย อีกทั้งในครูที่มีประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อยมีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นในเรื่องของงบประมาณและวิถีชีวิตแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุวดี เส็งสูงเนิน (2555) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีเหตุผลที่ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารและการทำงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากจะมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากได้ปฏิบัติมาเป็นเวลานาน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับและก็นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของศิริวรรณ พุ่มเจริญ (2554, หน้า 98) ได้ศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ได้เรียนรู้หลักในการบริหารโรงเรียนจากการเรียนและได้นำมาใช้ในการประยุกต์กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างกลมกลืนกับบริบทของสถานศึกษามากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ที่ยังขาดความเข้าใจในบริบทของการบริหารสถานศึกษา จึงทำให้มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ไม่เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอื้องทิพย์ เกตุกราย (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิวเมฆ นาวาบุญนิยม (2557) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของชุมชนปทุมโม โศก จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปทุมโม โศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า การรับรู้ด้านเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณภาพชีวิตของชุมชนปทุมโม โศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตด้านปลูกฝังค่านิยมไทย อยู่ในระดับมากที่สุด การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปทุมโม โศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) บุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนปทุมโม โศกที่มีเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพในชุมชนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปทุมโม โศก คือ การตั้งใจฝึกฝนตนเอง เรียนรู้ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย พอเพียง มีศีล มีธรรม เป็นหลัก เป็นที่พึ่ง ฝึกตนให้พึ่งตนเอง ขวนขวาย เอาภาระรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ของชุมชน และมีชีวิตอยู่อย่างผู้ให้และผู้เสียสละ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหาร สถานศึกษาได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณ ในการดำเนินชีวิต

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้อง ในการบริหารจัดการงบประมาณ

1.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษา อย่างสมเหตุสมผล

1.4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีการส่งเสริมให้ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรม ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติของท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อจะได้นำไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อจะ ได้เห็นถึงปัญหาได้ทุกด้าน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการนิเทศเสริมธุรกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษดา แสงดี. (2542). การบริหารความเสี่ยง: มิติหนึ่งในการประกันคุณภาพการพยาบาล. วารสารกองการพยาบาล, 26(2), 34-36.
- กัญญา สุวรรณแสง. (2532). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). องคมนตรีระบุเสริมธุรกิจพอเพียงไม่ได้ทำลายเศรษฐกิจประเทศ อย่างคนกล่าวหา. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/ViewNews.aspx>.
- คณะกรรมการสังเกตการณ์ขององค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง. (2551). แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง. ม.ป.ท.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 14(4), 27-28.
- เจริญ เกษภูววัลย์. (2546). การตรวจสอบการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พอดี.
- เจริญ อภิไชย. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชนิชา ชันชัยภูมิ. (2551). สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชวลิต จันทร์ศรี. (2550). *สาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชำนาญ จันทเยี่ยม. (2542). *การศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดจันทบุรี ในการดำเนิน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม. (2557). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนปทุมอโศก จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหาร โรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นัฐพงษ์ สุพร. (2554). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นราภรณ์ คำหวาน. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญรัตน์ โตทอง. (ม.ป.ป.). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- ประภาพร สุปัญญา. (2550). *การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของแกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วม โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, วิทยาลัยขอนแก่น.
- ประเวศ วะสี. (2544). *ภาวะผู้นำ พยาธิสภาพสังคมไทยและวิธีแก้ไข* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีนิตติ้ง เซ็นเตอร์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียานุช ธรรมปียา. (2558). *การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา* (พ.ศ. 2549-2557). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปิยะพร พูลเพิ่ม. (2551). *ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคา จังหวัดพะเยา*. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มงคล อินทรโชติ. (2552). *การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- มนัส พลายนุ่ม. (2540). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิพิพิธภัณฑเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี). (2557). *ขุนพลแก้ว พระนั่งเกล้าฯ เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)*. กรุงเทพฯ: สินธนา ก๊อปปี้ เซ็นเตอร์.
- ยุวดี เล็งสูงเนิน. (2555). *การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสมุทรสาคร*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีพร แก้วโงง. (2554). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาลำพูน เขต 2*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). *หลักการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.

- ศิริวรรณ พุ่มเจริญ. (2554). *ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2559). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org/>
- สกุลรัตน์ กุมทมาศ. (2551). *การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2532). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2554). *เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงอะไร (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โทเทิล แอ็กเซ็ส คอมมูนิเคชั่น.
- สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- สนั่น สุขเหลือ. (2547). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการส่งเสริม โครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สมคิด บางโม. (2544). *หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สมดี สมพวงภักดี. (2550). *สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมเดช สีแสง. (2544). *คู่มือการบริหารโรงเรียน สถานศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมรภูมิ อ่อนอ่อน. (2557). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38*. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 5(9), 195-208.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมุทฺร ชำนาญ. (2557). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *เส้นทางสู่ความพอเพียง*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย (UNDP). (2550). *รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2550: เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP).
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *การบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. *วารสารวิชาการ*, 2(3), 23-30.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศธ. สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา และกิจการพิเศษ.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ขั้นตอนในการดำเนินการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิริ เทสประสิทธิ์. (2529). *บทบาทของนักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุชาดา นันทะไชย. (2548). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <http://amin.edu.ku.ac.th/article/suchada.doc>
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2541). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2550). *การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- อรอนงค์ คูนินิล. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตาม
 ความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 อุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อำพล เสนาณรงค์. (2550). องคมนตรีของคนไทยช่วยกันเผยแพร่เศรษฐกิจพอเพียง.
 เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/QOL/View News.aspx>
- อุบล เพียรพิทักษ์. (2548). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เอื้อ เชิงสะอาด และคณะ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เอื้องทิพย์ เกตุกราย. (2551). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของ
 ประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการโครงการและการประเมินโครงการ, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.577

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

18 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตรดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวอรณิช เกิดแก้ว รหัส 57921101

งานนิพนธ์เรื่อง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
โดยมี **ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์**

ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นาวิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 038-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.578

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

21 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ใน ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวอรณิช เกิดแก้ว รหัส 57921101

งานนิพนธ์เรื่อง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

โดยมี ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นำวี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 038-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6218.8/ ว.579

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

23 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวอรณิช เกิดแก้ว รหัส 57921101

งานนิพนธ์เรื่อง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

โดยมี ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ภารดี อนันต์นาวิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 038-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย
- ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

คำชี้แจง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (ครู) ของสถานศึกษาแห่งนี้ กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ผู้วิจัยจะถือข้อมูลที่ได้รับนี้เป็นความลับและใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้นจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านหรือการปฏิบัติงานของท่าน

แบบสอบถามนี้จะแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามการบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางสาวอรณิช เกิดแก้ว

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

1-9 ปี

มากกว่า 9 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

**ตอนที่ 2 การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารงานวิชาการ						
1	ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระฯ					
2	ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาตนเอง ด้านวิชาการ					
3	ส่งเสริมการผลิตสื่อวัตกรรมการที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติ ของท้องถิ่น					
4	กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
5	มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน					
6	พัฒนาแนวการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียน ได้รู้จักตนเอง โดยกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้					
7	ส่งเสริมให้จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน					
8	เลือกพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ					
9	กำหนดกิจกรรมทางวิชาการให้สามารถยืดหยุ่นทันกับ การเปลี่ยนแปลง					
10	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการนำคุณธรรมนำความรู้ไปใช้ ในการดำเนินชีวิต					
ด้านการบริหารงานงบประมาณ						
11	มีมาตรการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ส่วนรวม					
12	จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีการควบคุมภายใน					
13	มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล					
14	มีการกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ					
15	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการใช้งบประมาณ					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
16	พัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความรู้ความสามารถ เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย					
17	ใช้หลักการการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการ งบประมาณ					
18	มีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณ โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก					
19	ผู้บริหารงบประมาณ มีความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ					
20	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้					
ด้านการบริหารงานบุคคล						
21	ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่สังคม					
22	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต					
23	คัดสรรบุคคลให้ปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างมีเหตุผล เน้น ความเหมาะสม					
24	มีการวางแผนกรอบอัตรากำลังของสถานศึกษาให้พอดี กับปริมาณงาน					
25	กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของโรงเรียน อย่างชัดเจน					
26	ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนา บุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
27	ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิสัยทัศน์					
28	ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านสื่อที่หลากหลาย					
29	มีการกำหนดระเบียบในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัย					
30	ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไป อย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารงานทั่วไป						
31	มีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์					
32	มีการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษาอย่างสมเหตุสมผล					
33	มีการปรับสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าอยู่ เน้นความประหยัด					
34	มีการวางแผนที่เน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก					
35	เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยทุกครั้ง ก่อนปฏิบัติงานตามแผน					
36	จัดสรรสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ได้ประโยชน์ สูงสุด					
37	ส่งเสริมความรู้ในการใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
38	ส่งเสริมครูผู้สอนให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน ทันต่อการใช้งาน					
39	ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา					
40	ส่งเสริมการจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามความต้องการ ของบุคลากรอย่างทั่วถึง					

ตารางที่ 13 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษา
จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนบดินทรเดชา
(สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.59	21	.58
2	.38	22	.42
3	.49	23	.47
4	.44	24	.60
5	.33	25	.69
6	.47	26	.44
7	.54	27	.62
8	.56	28	.59
9	.41	29	.36
10	.45	30	.61
11	.62	31	.55
12	.59	32	.54
13	.57	33	.60
14	.43	34	.62
15	.64	35	.56
16	.71	36	.54
17	.67	37	.60
18	.70	38	.58
19	.50	39	.66
20	.43	40	.47

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ = .95

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอรณิช เกิดแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	12 กรกฎาคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	แขวงพระโพนงเหนือ เขตวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 2/1 หมู่ 8 ตำบลบางพลีน้อย อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2557-2559	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6
พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน	ครู คศ.1 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2557	การศึกษาระดับบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา